Parlamentul European
2024-2029

Comisia pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale

2025/2095(INI)

3.6.2025

PROIECT DE RAPORT

referitor la elaborarea unei noi strategii a UE de combatere a sărăciei
(2025/2095(INI))

Comisia pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale

Raportor: João Oliveira

CUPRINS

Pagina

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN.....3

EXPUNERE DE MOTIVE.....8

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

referitoare la elaborarea unei noi strategii a UE de combatere a sărăciei
(2025/2095(INI))

Parlamentul European,

– având în vedere Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene,

– având în vedere Pilonul european al drepturilor sociale (PEDS) și planul său de acțiune, cu obiectivele pentru 2030, și tabloul de bord social al UE,

– având în vedere Declarația de la Porto din 8 mai 2021, angajamentele reînnoite în cadrul Forumului social de la Porto din 2023 și Declarația de la La Hulpe din 16 aprilie 2024,

– având în vedere obiectivele de dezvoltare durabilă ale Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă, adoptată la New York în septembrie 2015,

– având în vedere Convenția ONU cu privire la drepturile copilului (CDC), adoptată la New York la 20 noiembrie 1989,

– având în vedere Pactul ONU cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, adoptat la New York la 16 decembrie 1966,

– având în vedere Carta socială europeană, adoptată la Torino în 1961,

– având în vedere Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, adoptată la New York la 13 decembrie 2006,

– având în vedere Rezoluția Organizației Națiunilor Unite din 18 decembrie 2019 privind drepturile copilului,

– având în vedere Directiva (UE) 2019/1158 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind echilibrul dintre viața profesională și cea privată a părinților și îngrijitorilor,

– având în vedere Recomandarea 2013/112/UE a Comisiei din 20 februarie 2013 intitulată „Investiția în copii: ruperea cercului vicios al defavorizării”,

– având în vedere Recomandarea Consiliului din 22 mai 2019 privind sisteme de înaltă calitate de educație și îngrijire timpurie a copiilor,

– având în vedere rezoluția sa din 21 ianuarie 2021 referitoare la accesul la locuințe decente și la prețuri abordabile pentru toți,

– având în vedere rezoluția sa din 10 februarie 2021 referitoare la reducerea inegalităților, cu accent special asupra sărăciei persoanelor încadrate în muncă,

– având în vedere rezoluția sa din 29 aprilie 2021 referitoare la Garanția europeană pentru

copii,

– având în vedere rezoluția sa din 21 noiembrie 2023 referitoare la reducerea inegalităților și promovarea incluziunii sociale în perioade de criză pentru copii și familiile acestora,

– având în vedere Comunicarea Comisiei din 24 martie 2021 privind strategia UE privind drepturile copilului,

– având în vedere Recomandarea (UE) 2021/1004 a Consiliului din 14 iunie 2021 de instituire a unei Garanții europene pentru copii,

– având în vedere Comunicarea Comisiei din 7 iunie 2023 privind o abordare cuprinzătoare cu privire la sănătatea mintală,

– având în vedere comunicarea Comisiei din 5 martie 2020 intitulată „O Uniune a egalității: Strategia privind egalitatea de gen 2020-2025”,

– având în vedere comunicarea Comisiei din 7 octombrie 2020 intitulată „O Uniune a egalității: Cadrul strategic al UE pentru egalitatea, incluziunea și participarea romilor”;

– având în vedere comunicarea Comisiei din 3 martie 2021 intitulată „O Uniune a egalității: Strategia privind drepturile persoanelor cu handicap 2021-2030”,

– având în vedere Recomandarea Consiliului din 30 ianuarie 2023 privind un venit minim adecvat care să asigure incluziunea activă,

– având în vedere proiectul de aviz al Comitetului European al Regiunilor din 17 iunie 2025 privind o strategie a Uniunii Europene de combatere a sărăciei,

– având în vedere rapoartele relevante ale raportorului special al ONU privind sărăcia extremă și drepturile omului,

– având în vedere raportul Rețelei europene pentru combaterea sărăciei (2025) intitulat „Towards the Eradication of Poverty” (Către eradicarea sărăciei),

– având în vedere raportul ATD Fourth World (20225) intitulat „Paving the Way towards an EU Anti-Poverty Strategy!” (Pregătirea terenului pentru o strategie a UE de combatere a sărăciei),

– având în vedere rapoartele Platformei sociale (2025) intitulate „EU Anti-Poverty Strategy” (Strategia UE de combatere a sărăciei) și „A post-2027 Multiannual Financial Framework for Social Europe” (Un cadru financiar multianual post-2027 pentru Europa socială),

– având în vedere raportul Eurochild (2022) intitulat „(In)visible children – Eurochild 2022 report on children in need across Europe” [Copiii (in)vizibili - Raportul Eurochild pe 2022 privind copiii aflați în dificultate din întreaga Europă),

– având în vedere articolul 55 din Regulamentul său de procedură,

– având în vedere avizul Comisiei pentru drepturile femeilor și egalitatea de gen,

– având în vedere raportul Comisiei pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale (A10-000/2025),

A. întrucât sărăcia reprezintă o încălcare a drepturilor omului și ale popoarelor și întrucât necesitatea de a o eradica implică o distribuție mai echitabilă a bogăției și politici care să garanteze caracterul indivizibil și universal al drepturilor politice, economice, sociale și culturale,

Pentru o strategie orientată către eradicarea sărăciei

1. invită Comisia Europeană să prezinte o strategie de combatere a sărăciei (denumită în continuare „strategia”), care să includă ca orientări și obiective generale:

   (a) recunoașterea sărăciei ca fiind o încălcare a drepturilor omului și ale popoarelor;
   (b) stabilirea obiectivului de eradicare urgentă a sărăciei până cel târziu în 2035;
   (c) o coordonare adecvată între UE și statele membre, precum și cu regiunile, respectând totodată principiul subsidiarității, în vederea atingerii acestui obiectiv;
   (d) abordarea cuprinzătoare și integrată a politicilor și măsurilor de combatere a sărăciei și obiectivul eradicării sărăciei ca criteriu transversal pentru politicile sectoriale;
   (e) participarea persoanelor care se confruntă cu sărăcia la definirea, punerea în aplicare și evaluarea politicilor care le vizează, într-un mod adecvat, real și transparent;

O distribuție mai echitabilă a bogăției

2. invită Comisia și statele membre să includă obiectivul ocupării integrale a forței de muncă ca orientare pentru politicile economice și sociale;

3. invită Comisia și statele membre să promoveze politici de protejare și promovare a drepturilor lucrătorilor și de îmbunătățire a calității locurilor de muncă, incluzând relații de muncă stabile, salarii echitabile, condiții de muncă decente și sigure și a acces la protecție socială;

4. recomandă Comisiei și statelor membre să studieze crearea unui instrument de combatere a sărăciei prin concretizarea universală a dreptului la muncă și a obiectivului de ocupare integrală a forței de muncă, cu un accent principal pe combaterea șomajului și a subocupării forței de muncă;

5. solicită Comisiei să prezinte o inițiativă privind un venit minim adecvat care să garanteze incluziunea socială și profesională activă și să contribuie la eradicarea sărăciei, respectând totodată competențele statelor membre, particularitățile naționale ale sistemelor de protecție socială și principiul subsidiarității;

Garantarea caracterului indivizibil și universal al drepturilor politice, economice, sociale și culturale

6. cere Comisiei și statelor membre să combată sărăcia prin promovarea unor politici care să asigure caracterul indivizibil și universal al drepturilor politice, economice, sociale și culturale;

7. invită Comisia și statele membre să mărească semnificativ investițiile publice în

politicile care garantează servicii publice universale, gratuite și de înaltă calitate, având în vedere contribuția acestora la întreruperea cercului vicios al sărăciei, inclusiv în ceea ce privește aspecte precum educația, asistența medicală, protecția socială, precum și accesul universal la locuințe decente, apă și salubritate, energie, transport și activități culturale și recreative;

8. invită Comisia să sprijine statele membre în promovarea unei politici în domeniul locuințelor care să asigure accesul universal la acest drept și să țină seama în mod specific de situația persoanelor fără adăpost; invită Comisia să elaboreze un plan pentru a răspunde nevoilor în materie de locuințe ale tuturor cetățenilor din țările UE, incluzând introducerea unei finanțări suplimentare și specifice din partea UE pentru extinderea și renovarea parcurilor de locuințe publice;

9. îndeamnă Comisia și statele membre să adopte măsuri eficiente care să vizeze punerea în aplicare a principiului remunerației egale pentru muncă egală, combătând inegalitățile și discriminarea la locul de muncă, în special pe cele care afectează femeile;

10. îndeamnă statele membre să elaboreze politici de consolidare a drepturilor legate de maternitate, paternitate și a drepturilor parentale, promovând echilibrul dintre viața profesională și viața de familie, facilitând revenirea femeilor la locul de muncă după sarcină și concediul de maternitate și asigurând condiții adecvate pentru alăptarea la locul de muncă;

11. solicită statelor membre să asigure accesul universal la asistență medicală maternă, neonatală și pediatrică publică, accesibilă și de calitate;

12. îndeamnă statele membre să consolideze sistemele de securitate socială publice, universale și bazate pe solidaritate pentru a garanta o protecție socială deplină și eficace pentru lucrători și pensionari și pentru a preveni sărăcia;

13. îndeamnă Comisia și statele membre să țină seama de așa-numitele fenomene ascunse ale sărăciei, să combată stigmatizarea persoanelor care se confruntă cu sărăcia și situațiile în care acestea nu recurg la prestațiile sociale disponibile, precum și să ia în considerare faptul că persoanele în vârstă, persoanele cu dizabilități, familiile monoparentale, minoritățile etnice sau migranții sunt grupuri mai vulnerabile la sărăcie și excluziune socială;

14. recomandă statelor membre să mărească sprijinul acordat familiilor și persoanelor aflate în situații vulnerabile prin intermediul serviciilor sociale de sănătate mintală și al sprijinului psihosocial;

Combaterea sărăciei prin consolidarea participării politice democratice

15. îndeamnă Comisia și statele membre să asigure mecanisme adecvate, eficiente și transparente pentru participarea politică a persoanelor care se confruntă cu sărăcia la luarea deciziilor, punerea în aplicare și evaluarea politicilor care le vizează, la diferite niveluri ale procesului decizional;

16. recomandă organizarea unei conferințe anuale pentru a evalua punerea în aplicare a strategiei, cu o componență largă și diversă, incluzând persoane care se confruntă cu

sărăcia;

17. consideră că Comisia ar trebui să consolideze mijloacele de sprijinire a organizațiilor sociale de diferite tipuri implicate în combaterea și prevenirea sărăciei;

O coordonare instituțională potrivită și resurse bugetare adecvate

18. consideră că succesul strategiei va depinde și de coordonarea adecvată dintre diferitele niveluri de luare a deciziilor și de intervenție;

19. consideră că sfera responsabilităților la nivelul UE, al statelor membre și al regiunilor pentru realizarea obiectivului de eradicare a sărăciei ar trebui definită corespunzător, respectându-se principiul subsidiarității;

20. îndeamnă Comisia să introducă în strategie un principiu orizontal privind luarea în considerare a impactului politicilor sectoriale asupra sărăciei, care să includă realizarea obligatorie a unei analize de impact *ex ante*;

21. recomandă să existe un responsabil pentru strategie la nivelul Comisiei Europene și ca fiecare stat membru să desemneze un coordonator național și să elaboreze un plan național de acțiune, implicând în punerea sa în aplicare autoritățile locale și regionale și organizațiile din domeniul combaterii și prevenirii sărăciei;

22. solicită consolidarea următorului cadru financiar multianual (CFM) și o mai bună utilizare a FSE+, FEDR, FEAD și FAMI, pentru a consolida politicile care contribuie la eradicarea sărăciei;

23. reafirmă că este necesar să se majoreze de urgență finanțarea Garanției pentru copii, cu un buget specific de cel puțin 20 de miliarde EUR; insistă ca acest buget dedicat să fie integrat în următorul CFM și în domeniul de aplicare al FSE+.

EXPUNERE DE MOTIVE

Propunerea de raport consideră sărăcia o încălcare a drepturilor omului și ale popoarelor și consideră că aceste drepturi – politice, economice, sociale și culturale – trebuie respectate pe deplin, fiind universale, indivizibile, interdependente și interconectate, iar acest lucru trebuie să se afle în centrul politicilor de combatere a sărăciei.

Sărăcia și excluziunea socială reflectă distribuția inegală a bogăției, în ceea ce privește atât veniturile, cât și proprietatea.

Originea sărăciei, care are la bază factori multipli, și expresia sa multidimensională necesită politici care să vizeze coeziunea socială și să evite accentuarea inegalităților. Combaterea eficace a sărăciei necesită o abordare integrată care să atace sărăcia global, la rădăcinile sale profunde, prin politici care nu o compartimentează, nu o segmentează și nu o percep ca pe un fenomen social natural sau inexorabil.

În 2024, 93,3 milioane de persoane din UE (21 % din populație) se aflau în situație de risc de sărăcie sau de excluziune socială; riscul de sărăcie sau de excluziune socială în UE era mai mare în cazul femeilor decât al bărbaților (21,9 % față de 20,0 %); la nivelul UE, statutul profesional influența puternic rata riscului de sărăcie sau de excluziune socială, variind de la 10,9 % pentru angajați la 66,6 % pentru șomeri; În 2024, 21,9 % din populația UE care trăia în gospodării cu copii în întreținere era expusă riscului de sărăcie sau de excluziune socială.

În ultimii ani, s-au înregistrat regrese la nivelul UE în unele domenii: au crescut indicatorii privind rata copiilor expuși riscului de sărăcie – sărăcia în rândul copiilor a crescut de la 23,6 % în 2019 la 24,2 % în 2024 –, iar eficacitatea protecției sociale în reducerea sărăciei a scăzut în perioada 2021-2024 de la 37,1 % la 34,4 %.

Planul de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale, adoptat în 2021, stabilește obiectivul limitat de reducere a numărului persoanelor care se confruntă cu sărăcia cu 15 milioane, incluzând 5 milioane de copii, până în 2030. Dacă ținem seama numai de acest lucru, ar însemna că aproximativ 78 de milioane de persoane, inclusiv 15 milioane de copii din UE, ar fi în continuare expuse riscului de sărăcie și de excluziune socială la momentul respectiv.

În opinia raportorului, este, prin urmare, esențial ca, la nivelul statelor membre și al Uniunii Europene, eradicarea sărăciei să fie stabilită ca obiectiv politic pentru progresul social, fie în strategia Uniunii Europene de combatere a sărăciei și în planurile naționale de acțiune aferente, fie în contextul revizuirii Pilonului european al drepturilor sociale.

De asemenea, considerăm că acest obiectiv trebuie avut în vedere în mod global în toate politicile sectoriale. Trebuie să se țină seama de impactul specific pe care deciziile sectoriale îl pot avea asupra sărăciei, dar și de necesitatea coordonării acestor decizii. Din acest motiv, considerăm că este important să se introducă o analiză *ex ante* a impactului politicilor sectoriale asupra sărăciei.

Datele statistice confirmă impactul semnificativ al accesului la locuri de muncă, al salariilor echitabile și al transferurilor sociale asupra reducerii riscului de sărăcie.

Însă ele expun și realitatea gravă a lucrătorilor care se confruntă cu sărăcia din cauza salariilor mici, a precarității locului de muncă, a muncii intermitente sau cu fracțiune de normă.

În plus, ele evidențiază că femeile se confruntă cu niveluri mai ridicate de sărăcie ca urmare a discriminării și a inegalităților în comparație cu bărbații, de exemplu, dificultatea mai mare în accesul la un loc de muncă, diferența de remunerare, intensitatea mai scăzută a muncii, tendința de avea cariere mai scurte, disparitățile în ceea ce privește valoarea pensiilor și a prestațiilor sociale, distribuția inegală a sarcinilor casnice și de îngrijire și dificultățile în accesul la asistență medicală specifică.

Raportorul consideră că este esențial ca strategia să ducă la includerea de către Comisie și statele membre a obiectivului ocupării integrale a forței de muncă ca orientare pentru politicile economice și sociale.

În acest context, trebuie promovate și sprijinite politicile de îmbunătățire a calității locurilor de muncă și a condițiilor de muncă, trebuie explorată crearea unui instrument de combatere a sărăciei prin exercitarea universală a dreptului la muncă și realizarea obiectivului ocupării integrale a forței de muncă și trebuie să se prezinte o inițiativă ca urmare a recomandării Consiliului privind un venit minim adecvat care să asigure incluziunea socială și profesională activă și să contribuie la eradicarea sărăciei.

Pentru a asigura o protecție socială deplină și reală a lucrătorilor și pentru a preveni sărăcia, statele membre ar trebui să consolideze sisteme de securitate socială publice, universale și bazate pe solidaritate.

Atât Comisia, cât și statele membre ar trebui să adopte măsuri eficiente care să vizeze punerea în aplicare a principiului remunerației egale pentru muncă egală, combătând inegalitățile și discriminarea la locul de muncă, în special pe cele care afectează femeile.

Statele membre ar trebui să acorde o atenție deosebită asigurării accesului universal la asistență medicală maternă, neonatală și pediatrică publică, accesibilă și de calitate, precum și elaborării de politici de consolidare a drepturilor legate de maternitate, paternitate și a drepturilor parentale, promovând echilibrul dintre viața profesională și viața de familie, facilitând revenirea femeilor la locul de muncă după sarcină și concediul de maternitate și asigurând condiții adecvate pentru alăptarea la locul de muncă.

Trebuie, de asemenea, avut în vedere că persoanele în vârstă, persoanele cu dizabilități, familiile monoparentale, minoritățile etnice sau migranții sunt grupuri mai vulnerabile la sărăcie și excluziune socială și că copiii migranți sunt suprareprezentați în grupul persoanelor expuse riscului de sărăcie, fiind astfel necesar ca situația lor specifică să fie avută în vedere în cadrul măsurilor de răspuns la sărăcie și de prevenire a acesteia.

Sărăcia în rândul copiilor rezultă din sărăcia familiei, iar lipsa unui răspuns complet duce la o perpetuare a sărăciei de-a lungul ciclului vieții (mai întâi în copilărie, apoi la locul de muncă și, în cele din urmă, la pensie) și crește probabilitatea perpetuării sărăciei de la o generație la alta.

La 14 iunie 2021, Consiliul a adoptat recomandarea de instituire a unei Garanții europene pentru copii, pentru a asigura accesul copiilor aflați în dificultate la servicii esențiale, de exemplu, servicii de îngrijire și educație timpurie gratuite, educație gratuită (inclusiv activități

suplimentare în școli și cel puțin o masă sănătoasă în fiecare zi de școală), asistență medicală gratuită, alimentație sănătoasă și locuințe adecvate.

În opinia raportorului, această contribuție importantă la combaterea sărăciei în rândul copiilor în UE trebuie să fie însoțită de o alocare bugetară specifică în următorul cadru financiar multianual, de cel puțin 20 de miliarde EUR, care să ofere mijloacele financiare pentru a sprijini planurile naționale de acțiune pentru Garanția pentru copii din bugetul UE.

Un alt aspect care trebuie avut în vedere este combaterea stigmatizării și a discriminării persoanelor care se confruntă cu sărăcia.

Deseori, combaterea sărăciei întâmpină obstacole sub forma unor atitudini politice care stigmatizează și discriminează persoanele care se confruntă cu sărăcia. Acestea sunt considerate în mod fals beneficiare ale unor privilegii și drepturi care se presupune că le sunt refuzate altor cetățeni. Politicile și măsurile specifice de combatere a sărăciei în diferitele sale dimensiuni sunt adesea menționate ca o presupusă dovadă a acestor privilegii care ar aduce beneficii persoanelor care se confruntă cu sărăcia.

În alte situații, chiar soluțiile de combatere a sărăciei conduc la stigmatizarea persoanelor care se confruntă cu sărăcia. Un exemplu în acest sens este frecventa „ghetoizare” a persoanelor care se confruntă cu sărăcia în cartiere sociale, care, chiar și prin amenajarea teritoriului și organizarea orașelor, contribuie la excluziunea lor socială.

Strategia UE de combatere a sărăciei ar trebui să includă măsuri de contracarare a stigmatizării și a discriminării persoanelor care se confruntă cu sărăcia și de asigurare a faptului că lupta împotriva sărăciei vizează integrarea socială a acestor persoane, abordând așa-numitele fenomene ascunse ale sărăciei și situațiile în care acestea nu recurg la prestațiile sociale disponibile.

Combaterea sărăciei trebuie să se bazeze pe promovarea unor politici care să asigure caracterul indivizibil și universal al drepturilor politice, economice, sociale și culturale. Aceste politici oferă soluții structurale cu impact global asupra coeziunii sociale, contracarând stigmatizarea și discriminarea persoanelor care se confruntă cu sărăcia, precum și abordările greșite, cum ar fi incriminarea sărăciei. Aceste soluții trebuie să fie completate de măsuri de sprijin imediate sau punctuale, ori de câte ori este necesar, pentru a răspunde adecvat la particularitățile grupurilor mai vulnerabile.

În acest context, este fundamental să se asigure investiții publice în politici care garantează servicii publice universale, gratuite și de înaltă calitate, având în vedere contribuția acestora la întreruperea cercului vicios al sărăciei, inclusiv în ceea ce privește aspecte precum educația, asistența medicală, serviciile sociale, accesul la apă și salubritate, precum și accesul universal la locuințe decente, energie, transport, hrană și activități culturale și recreative.

În acest context, Comisia trebuie să sprijine statele membre în promovarea unei politici în domeniul locuințelor care să asigure accesul universal la acest drept, luând în considerare măsuri specifice pentru situația persoanelor fără adăpost. Comisia trebuie să elaboreze un plan urmărind să răspundă nevoilor în materie de locuințe ale tuturor cetățenilor din UE, incluzând introducerea unei finanțări suplimentare și specifice din partea UE pentru extinderea și renovarea parcurilor de locuințe publice.

Raportorul consideră că nu s-a ținut suficient seama de dificultățile psihologice generate de sărăcie și de excluziunea socială în strategia Comisiei privind sănătatea mintală și în planurile naționale de acțiune. Prin urmare, recomandă statelor membre să ia măsuri specifice în acest domeniu.

Pornind de la înțelegerea sărăciei ca o încălcare a drepturilor omului, este esențial să se creeze mecanisme pentru participarea persoanelor care se confruntă cu sărăcia la definirea, punerea în aplicare și evaluarea politicilor care le vizează. Crearea unor astfel de mecanisme ar trebui să vizeze consolidarea participării democratice, capacitarea și emanciparea socială a persoanelor care se confruntă cu sărăcia, precum și obținerea unor rezultate mai eficace și mai echitabile de către aceste politici.

Raportorul consideră, de asemenea, că succesul strategiei va depinde de coordonarea adecvată între diferitele niveluri de luare a deciziilor și de intervenție și de aceea, sfera responsabilităților la nivelul UE, al statelor membre și al regiunilor pentru realizarea obiectivului de eradicare a sărăciei trebuie definită în mod clar și adecvat, respectându-se principiul subsidiarității.

Raportorul recomandă organizarea unei conferințe anuale pentru a evalua punerea în aplicare a strategiei, cu o componență largă și diversă, incluzând persoane care se confruntă cu sărăcia.

Plecând de la experiența pozitivă cu Garanția pentru copii, recomandăm să existe un responsabil pentru strategie la nivelul Comisiei Europene și ca fiecare stat membru să desemneze un coordonator național și să elaboreze un plan național de acțiune, implicând în punerea sa în aplicare autoritățile locale și regionale și organizațiile din domeniul combaterii și prevenirii sărăciei.

Strategia UE de combatere a sărăciei trebuie să recunoască și să sprijine acțiunile organizațiilor sociale de diferite tipuri implicate în combaterea și prevenirea sărăciei, mai ales în sprijinirea directă a persoanelor care se confruntă cu sărăcia.

Următorul cadru financiar multianual va trebui să joace un rol important în consolidarea politicilor și a sprijinului social care contribuie la eradicarea sărăciei, consolidând semnificativ și utilizând mai bine FSE+, FEDR, FEAD și FAMI.